

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Afryka. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Lwów, 15. sierpnia. W obec słusznego i powszechnego uznania, jakiego ze strony ludności lwowskiej doznaje dobroczynne działanie zakładów ku ratowaniu chorych, zapadłych w czasie grasującej epidemii, poczytuje sobie c. k. komisya sanitarna za obowiązek podać do powszechnej wiadomości nazwiska tych przyjaciół ludzkości, którym pomienione zakłady zawdzięczają swe istnienie, których gorliwość i poświęcenie te zakłady utrzymuje i wspiera, dając każdej chwili pomoc chorym, a ludności dodając otuchy i zachęty.

Takie zakłady urządzone są przy ulicy Żydowskiej, Syxtuskiej, Rzeźnickiej, Stej Anny, koło cmentarza, pod Słońcem, przy ulicy Krakowskiej i Zółkiewskiej w domach pod nr. 212 w mieście $3\frac{2}{3}$, $152\frac{2}{3}$, $355\frac{2}{3}$, $370\frac{2}{3}$, $422\frac{2}{3}$, $445\frac{2}{3}$, $3\frac{2}{3}$, $43\frac{2}{3}$, $105\frac{2}{3}$, $149\frac{2}{3}$, $174\frac{2}{3}$ i $306\frac{2}{3}$.

Zarząd nad nimi mają panowie Jakób Schneider, właściciel domu i komisarz gruntowy, Józef Diamand spekulant, Juda Stand spekulant, Nachman Feder kupiec, Abraham Flieg kupiec, Mojżesz Kasiel Silbermann domowy nauczyciel u Ozyasza Mayera Goldbauma, Jakób Hersch Birnbaum kupiec, Samuel Dawid Schaff właściciel domu, Markus Brilliant kupiec, Psechje Grünes nauczyciel przy izraelskiej szkole normalnej, Aron Rubin kupiec, Mojżesz Riffsches szynkarz, Berl Donner faktor, Izrael Rohatyn kantor synagogi, Jakób Hersch Franciak faktor, Izrael Mensch faktor, Markus Meth i Leib Meth spedytorowie, Mojżesz Feuerstein speditör towarów, Samuel Izak Heu faktor, Süssmann Pfau kapitalista, Ozyasz Aberbach kupiec, Baruch Willer kupiec, Izak Aschkenasy spekulant, Dawid Lichtenhaim handlujący drzewem, Nathan Miemeles właściciel domu i liwerant, Eisig Rosenberg spekulant, Hersch Lasel Sperling spekulant, Izrael Liebhaber właściciel domu i komisarz gruntowy, Izak Lauer właściciel domu, Dawid Stark mydlarz, Baruch Menkes spekulant, Elias Biegeleisen młodzian jeszcze w domu rodziców, Izak Blumengarten spekulant, Salomon Rappaport handlujący żelazem, Natfalie Silbermark i Saul Silbermark właściciele domów, Josel Herzer handlujący mąką, Juda Hersch Alles, Markus Ehrenpreis traktiernik, Jakób Dawid Pencias właściciel domu i tapicer, Ozyasz Oser Majkes tapicer, Aron Chaim Elmer tandyciarz, Aron Leiser Hulles tandeciarz, Leib Blauer kapitalista, Mojżesz Weinreb kapitalista, Abraham Bolland kapitalista, Leiser Birnbaum kapitalista, Abraham Springer kapitalista, Jonas Gutmann właściciel domu i komisarz gruntowy, Meschilem Holzer handlujący drzewem, Izak Schor kupiec, Leib Familie spekulant, Mojżesz Zwichling faktor, Chaim Brierfer właściciel domu i liwerant drzewa, Jakób Schneider ogrodnik miejski, Ferdynand Lintner mydlarz i komisarz gruntowy, Józef Müller piekarz i Mojżesz Berger młodzian jeszcze w domu rodziców.

Znajdujące się w pomienionych domach izby ratunku zaopatrzone są w potrzebne medykamenta, ogrzewające butelki, łózka i posługaczków i zostają pod nadzorem i kierunkiem lekarzy. Gotowe są każdej godziny dniem i nocą do przyjęcia osób tkniętych nagle słabością, które po użyciu pierwszej najnagłej pomocy oddają albo do szpitalów albo domowemu pielęgowaniu; nakoniec przy niedostatecznym pielęgowaniu domowem dają pomoc i wsparcie. — Przytem wspomnieć także wypada, że prócz bezpośredniego opatrywania chorych, okazują także swą czynność, udzielając ubogim ciepłych napojów, chleba i mięsa.

Komisya sanitarna może tylko wyrazić życzenie, ażeby ten dobroczynny zakład przez czas epidemii trwać nieprzestawał i naśladowców znalazł.

C. k. sanitarna komisya we Lwowie.

Lwów, 1. sierpnia. Z dniem ostatniego lipca r. b. to jest po dwunasto-miesięcznym urzędowaniu 24 indemnizacyjnych komisji

okazuje się we Lwowskim okręgu administracyjnym następujący rezultat:

Kapitał indemnizacyjny przysadzony w pierwszej instancji po rewizyi odbytej przez komisję ministeryalną i buchalteryę funduszową wynosi 30,496.150 złr. 20 kr. z czego 19,813.987 złr. 23 k. m. k., weszło w zupełną moc obowiązującą i zostało do ksiąg wciągnięte. Przyzwolone zaliczki kapitału i rent wynoszą 12,318.240 złr. Ogólna przeto suma przysadzonych kapitałów indemnizacyjnych i zaliczek wynosi 42,814.390 złr. 20 kr.

Rezultat powyższy odnosi się do 3.386 operatów meldunkowych o 1690 ciałach tabularnych w 2689 gminach z 214.590 pożyczkami dziesięcin, 1404 laudemialnemi i 89 do spłacenia zameldowania, tudzież do Areale uwolnionego od wszelkich ciężarów o 208 milach kwadratowych, 4428 morgach i 1373 sążniach kwadratowych.

Do kasy funduszu indemnizacyjnego nadeszło w ogóle 2.143 asygnacyi dla 2913 uprawnionych w sumie ogólnej 9,808.635 złr. — Na to wydano 16.183 sztuk obligacyi w kwocie 9,756.800 złr., a stronom rozmaitym wydano 9,127.000 złr.

Rezultat za miesiąc lipiec okazuje się w szczególności następujący: nowo likwidowany i rektyfikowany kapitał indemnizacyjny w sumie 3,125.318 złr. 15 kr. wciągnięto nanowo do ksiąg funduszu indemnizacyjnego 283 przysądzeń w kwocie 2,563.463 złr. Zaliczek z kapitału przyzwolono w pomienionym miesiącu 13,150 złr., zaliczek zaś rent 12,695 złr. Obligacyi wydano 822 sztuk w kwocie 432.050 złr.

Gazeta Wiedeńska z dnia 31. lipca donosi:

Jego ces. król. Apost. Mość raczył Najwyższem pismem własnoręcznym z dnia 30. lipca r. b. najlaskawiej mianować Swego brata Jego Cesarzewiczowską Mość Arcyksięcia Karola Ludwika Namiestnikiem w Tyrolu, a dotychczasowego Namiestnika w tym kraju koronnym Kajetana hrabię Bissingen przenieść na posadę Namiestnika w Wenecyi.

(Pozwolenie wywozu zboża z Polski do kraju.)

Wiedeń, 29. lipca. Podług doniesień urzędowych nadeszło 19go b. m. z Petersburga do Warszawy pozwolenie wywozu wszelkich gatunków zboża bez wyjątku, ale tylko do Krakowa przez komory w Michałowicach i w Granicy. Podług telegraficznego doniesienia z Krakowa z 27. b. m. wieczór uwiadomione zostały wspomniane komory 20. b. m. o pozwoleniu wywozu, a 25. i 26. b. m. przejechało już kilka wozów z pszenicą i prosem przez Michałowice do Krakowa. Tymczasowo więc dozwolony jest wywóz zboża z Polski tylko do Krakowa, ale jest nadzieja, że wkrótce dozwolony będzie także do Galicyi, gdyż książę Paszkiewicz ze względu na pomyślne widoki zbiorów w Polsce oświadczył się za tem w raporcie przesyłanym do Petersburga.

(Środki ostrożności na pogłoskę o zarazie morowej.)

Na wiadomość o wybuchu zarazy orientalnej w poblizu Valony w tureckiej Albanii, użyła c. k. centralna władza morska wszelkich potrzebnych środków w okolicach nadbrzeżnych Dalmacyi, by stan zdrowia monarchii austryackiej zabezpieczyć od wszelkich, choćby tylko podejrzanych proveniencyi morskich. Oprócz tego wysłała władza doświadczonego lekarza szpitalnego, Dr. Maganza z Tryestu do Albanii, by zbadał bliżej właściwość tej słabości i zdał sprawę o tem. — Paropływ „Bosforo“ został zaraz za przybyciem wzięty pod przepisana kontumacyę.

Ameryka.

(Nowe państwa w związku z unią Amerykańską.)

Stany zjednoczone rozszerzyły od ostatnich pięciu lat niezmiernie terytorium swoje i postępują spieszenie w organizowaniu państw nowych. Przytaczamy tu tylko państwo Kalifornię, tudzież ziemstwa Oregon, Washington, Utay, Arrisonia, Nebraska, Kansas, Minesota. Teraz zaś postanowiło ciało prawodawcze Michigan zorganizować nowe państwo czyli terytorium. Państwo Michigan składa się jak wiadomo z dwóch oddzielnych od siebie jeziorami części całkiem rozmaitej gleby. Część południowa, czyli część stanowiąca właściwe ziemstwo Michigan przydatna jest do zasiewu, na pastwisko, dla handlu i rzemiosł, północna zaś, granicząca z państwem Wisconsin od strony północno-wschodniej i mająca położenie półwyspu, a w stronie południowej ciągnąca się od jeziora Superior zawiera najob-

fitsze skarby mineralne państw zjednoczonych. Mieszkańcy tej części nie będąc w głównej krainie w żadnej ze sobą styczności przyrodzonej, mając całkiem rozmaity interes i oddaleni zbyt daleko od miasta stołecznego, oświadczyli już dawniej życzenie oddzielenia się od państwa Michigańskiego, lecz nie przyszło do tego, chociaż ościenne państwo Wisconsin już przed dwoma laty wydało ustawę, według której chce północną część swego terytorium odstąpić państwu mającemu otrzymać przyszłą organizację. Teraz zaś i państwo Michigan oświadczyło się za odrębnością części północnej i nie ma już żadnej przeszkody, by kongres uchwalił niezawisłość nowego kraju, który ma nosić nazwę Superior i wcielił go do unii jako terytorium lub państwo.

Hiszpania.

(Przyjęcie listów karlistowskich. — Minister wyjeżdża z powitaniem Cesarza. — Subskrypcje na pożyczkę.)

Według ostatnich doniesień z Hiszpanii w dzienniku *Indep. belge* dostały się w ręce władzy proklamacye i listy bandy karlistowskiej pod dowództwem Kabecyli Estatus, którą w ostatnich dniach rozprószone. Spodziewają się, że z tych papierów rząd się dowie o nazwiskach tych osób, które wspierają czynnie zamachy stronnictwa Karlistów.

Depesza telegraficzna z Madrytu donosi, że minister spraw zagranicznych dnia 28. lipca wyjechał ze Stolicy do Biaritz na powitanie Cesarza Francuzów.

Subskrypcje na nową pożyczkę 230 milionów realów idą pomyslnie; jest więc nadzieja, że pożyczka przymusowa niebędzie potrzebna.

Anglia.

(Odczytanie powtórne bilu pożyczki. — Upominki królowej inwalidom z Krymu. — Rozruchy w Hyde-Parku ustały. — Prawo łupu zdobywcy oficerom marynarki przyznane. — Helgoland portem warownym.)

Z Londynu telegrafują pod dniem 26. lipca wieczór:

„Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej odczytano po raz drugi wśród oklasków i bez najmniejszej opozycji projekt do ustawy względem pożyczki tureckiej.“

Królowa okazała znowu tem życzliwość swoją powracającym z Krymu inwalidom, że 30 z nich, pielęgowanym w szpitalu wojskowym w Portsmouth, przesłała w podarunku jedwabne chustki do nosa, chustki na szyję i temblaki, nad którymi pracowała sama razem z księżniczkami i damami dworu. Rozdzielenie tych małych darów odbyło się wczoraj.

Morning Advertiser pisze: Na dniu 22. b. m. ustanowił komisaryat policyi, by zapobiedz nowym rozruchom, oddział konnych policmenów w Hyde-Parku. Silne rezerwy konstablów poobsadzały wszystkie punkta parku. Około godziny 4 zebrało się 6 do 700 osób dorosłych i dzieci na północnym brzegu Serpenty. Zgromadzenie to jednak niezdawało się mieć ochoty do wszczynania zgiewku, i rozeszło się powoli po parku. Pojazdy przejeżdżały jak zwykle, i niebyło już słyhać ani wykrzyków: „Do kościoła!“ ani owej dzikiej wrzawy, która ploszyła koni. Dzień przeszedł bez najmniejszego nieporządku. Mimo to pozostawała policya aż do późnej nocy na placu. Tym sposobem skończyły się już rozruchy w Hyde-Parku.

Wydana na dniu 21. b. m. proklamacya królewska rozporządza, że na przystość oficerowie takich okrętów wojennych, którym powiedzie się zabrać statek nieprzyjacielski, będą mieć udział w uzyskanym łupie, bez względu na to, czy w czasie zabrania statku znajdowali się na pokładzie swego okrętu, czy też w innym miejscu pełnili służbę.

Wiadomości z *Helgolandu* (na Hamburg) donoszą, że Anglia zamyśla urządzić tam warowny port wojenny i cytadelę. Plany i kosztorysy są już gotowe i oczekują jeszcze tylko potwierdzenia z Londynu.

Francya.

(Obojętność wyborów w gminach.)

Widoczne uchylanie się ludności od wyborów gminnych rzuca ciekawe światło na polityczną obojętność w niektórych prowincjach; *Journal des Debats* powiada o tem: „W tej chwili odbywają się w departamentach wybory gminne. W bardzo wielu gminach było pierwsze głosowanie nieważne dla braku wyborców, chociaż czwarta część wyborców dostateczna jest do ważności wyboru. W Lille na 39 kandydatów potwierdzono wybór 9 tylko. W Nantes brało udział w powtórnych wyborach z 18.566 wyborców tylko 3784; również w Poitiers musiano przedsiębrać powtórne wybory. W Caen, Kalecie, Boulogne, Besançon, Dijonie, Arras i Angoulême wydarzyło się tak samo. W St. Quentin na koniec pokazało się przy drugim głosowaniu z 5692 wpisanych wyborców tylko 665.“

(Zacieżni do legii angielskiej przybywają. — Oznaczenie ceny na przedmiotach wystawy potrzebne. — Cło melasy zniesione. — Nowe omnibusy.)

Na dniu 23. lipca przybyło do Paryża koleją Strasbrską do 200 ludzi, przeznaczonych do angielskiej legii cudzoziemskiej, by się udać w dalszą podróż do Anglii.

W pałacu wystawy przemysłowej przybita jest od kilku dni odezwa z podpisem jeneralnego sekretarza wystawy tej treści, ażeby właściciele wystawionych przedmiotów oznaczali w znanych liczbach i w sposób w oczy wpadający cenę swych przedmiotów, gdyż na tem zależy również publiczności jak i członkom sądu przysięgłych, którzy na podstawie cen wyznaczać będą nagrody.

Na mocy ces. dekretu zniesiono zupełnie cło przywozowe od melasy przeznaczonej do destylacji i sprowadzanej na okrętach fran-

cuzkich, cło zaś od melasy sprowadzanej na okrętach zagranicznych znacznie jest zredukowane.

W Paryżu urządzono teraz wyłącznie do usługi gości zwiedzających wystawę nowy rodzaj omnibusów, z których każdy mieści w sobie 24 do 30 osób. Jazda z pałacu wystawy do placu św. Magdaleny kosztuje tylko 3 sous.

Szwajcarya.

(Król Portugalii w Genewie. — Wychodźcy do Algierji.)

Jornal de Geneve donosi, że dnia 23. lipca wieczór przybył Król Portugalii z dostojnym swym bratem do Genewy.

Towarzystwo kolei szwajcarskich w Algierji stara się teraz szczególnie w Sabaudyi o wychodźców na swoje osady w Setifi, i jak słyhać zgłosiła się już znaczna liczba Sabaudczyków na wezwanie pomienionego towarzystwa.

(Wyrok komisji rozpoznawczej w sprawie werbunków. — Rozporządzenie co do paszportów w kraje austriackie.)

Komisya rady narodowej w Bernie mianowana na sprawdzenie raportu czynności rady związkowej rozpoznawała już sprawozdanie o werbunkach i podała dnia 20. lipca następującą propozycję: „Wzywa się radę związkową, by przestrzegała istnjących przepisów związkowych względem zakazu werbowania mieszkańców Szwajcaryi do obcej służby wojskowej, i nad tem czuwała, aby i władze kantonalne przepisów tych przestrzegały, i by za przestępstwa w tej mierze wymierzano karę przepisaną ustawami związkowymi.“

Gazeta wiedeńska donosi, że ambasada austriacka podała notę z dnia 11. lipca do wiadomości rady federacyjnej, że paszporta cudzoziemców wystawione na czas nieograniczony w państwie austriackim mają ważność najdłużej na trzy lata od czasu wydania paszportu. Cudzoziemcy przeto, mianowicie czeladnicy rzemiosł opatrzeni wprawdzie w paszporta do Austrii, ale z terminem któremu już trzy lata upłynęło, niebędą puszczani przez granicę austriacką i to pomimo wizy ambasadora na paszporcie.

Włochy.

(Francuski 14 pułk piechoty wychodzi z Rzymu; Szwajcarski go zastępuje. — Falszywa pogłoska o zamachu na jenerala Jezuitów.)

Stojący załogą w Rzymie 14 pułk piechoty francuskiej otrzymał, jak donoszą dziennikowi *Gazz. di Venezia*, rozkaz do pochodu; odchodzi do Lugdunu, by zastąpić oddział wysłany z tamąd do Krymu. Dla zapelnienia ubytku w załodze rzymskiej, powołał rząd papiezki jeden z swych pułków szwajcarskich do Rzymu.

Ten sam dziennik oświadcza, że pogłoska o zamachu na życie przewielebnego jenerala Jezuitów, ks. Bekxa zupełnie jest fałszywa.

Niemce.

(Sejm związkowy zatwierdził projekt austriacki w sprawie orientalnej.)

Z Berlina piszą pod dniem 27. lipca: Według nadesłanych tu wiarogodnych doniesień z Frankfurtu zatwierdzono na posiedzeniu sejmu związkowego z 26. b. m. projekt austriacki w sprawie orientalnej. Dowiadujemy się z przyjemnością, że uchwała wypadła w duchu wniosków przedłożonych 19. b. m. i stosownie do życzeń wszystkich członków związku niemieckiego. Sejm związkowy podziękował c. k. rządowi tak za udzielone mu uwiadomienie, jako też za starania Austrii około przywrócenia pokoju europejskiego, potwierdził zdanie Austrii, że Niemce wśród obecnych stosunków nie mają powodu przyjmować na siebie nowych zobowiązań lub rozszerzać istniejących już, a w końcu uchwalił zatrzymanie kontyngensu związkowego na stopie wojennej.

(Uwolnienie za werbowanie rusznikarzy do Rosyi.)

Do Norymbergi nadeszła dnia 22. lipca depesza telegraficzna z Mnichowa z doniesieniem, że wypuszczone już na wolność owego oficera rosyjskiego, który (jakośmy donieśli w nr. 173 naszej Gazety) aresztowany został dnia 18. lipca w Norymberdze za werbowanie rusznikarzy do służby rosyjskiej.

(Pan Usedom wraca.)

Nadzwyczajny poseł pruski p. Usedom skończywszy swą misję w Londynie, był już 27. lipca w Kalecie z powrotem do Berlina.

Dania.

(Bliskie zamknięcie rady państwa.)

Z Kopenhagi piszą 23. lipca: Rada państwa ukończy jak słyhać na dniu 25. b. m. swoje posiedzenia, i dopiero po skutecznym skompletowaniu swych członków zbierze się napowrót w jesieni.

Rosya.

(Komitet organizacyjny dla Izraelitów.)

Z Petersburga donoszą pod dniem 19. lipca: „Jak wiadomo, ustanowił rząd dla poparcia kolonizacji żydów trudniących się rolnictwem komitet pod nazwą „Komisji organizacyjnej dla Izraelitów.“ Komisya ta zaproponowała już kilku środków, jak n. p. oddzielenie przywilejów chrześcijańskich i żydowskich gmin w celu dobroczynnym, ograniczenie kandydatury na posadę rabinów i żydowskich nauczycieli szkolnych, i t. p. Najnowszy zaś wniosek tyczy się osiadania żydów i nabywania własności gruntowej w gubernii połtawskiej i czernihowskiej. W guberniach tych odmówiono tego prawa żydom. Niewolno im ani osiadać tam na roli, ani nabywać własności gruntowej, prócz tego kawałka ziemi, który nabyli aktem

sądowym. „Na przyszłość — powiedziano w ukazie z 15. maja r. b. — niewolno żydom nabywać żadnego gruntu w wspomnianych guberniach, ani na własne osady ani też dla swoich współwierzców.“

(Nabycie nowej krainy Amur, i przyjazne stosunki z Chinami.)

Z Petersburga piszą do dziennika *Zeit* pod dniem 21go lipca. Rosya zebrala rzeczywiście bez wojny krainy nad rzeką Amurem i w Irkucku, gdzie potąd płacono pud zboża po 10 do 15 rubli, lecz odtąd za pomocą spławu na rzece kosztować już będzie tylko 15 kopijek. Kuryer wyprawiony z Irkucka do najbliższej stacji mongolskiej przywiózł państwu niebieskiemu wiadomość o wstąpieniu na tron Cesarza Alexandra, a którą tamtejszy rządca pograniczny Van miał podać do Pekinu. Za tem poszło, że terazniejszy Chuan-Di (minister państwa chińskiego) dozwolił Rosyanom wolnej żeglugi na rzece Amur; oprócz tego odstąpiono Rosyanom cały smug kraju u ujść rzeki Amur, a to dobrowolnie, zwłaszcza że Chińczycy sami to uznali, że wspomniona rzeka oblewa granice ich bez żadnej korzyści i użytku. „Z wielką radością,“ pisze korespondent między innymi, „powzięli Chińczycy wiadomość o chybnym napadzie rudo-włosych barbarzyńców na Kamczatkę. Cieszy ich to, że Rosyanie bliżej się ku nim posunęli, i są wcale tej otuchy, że znajdą w nich sprzymierzeńców stałych i obrońców, gdyż od 200 lat żyli z nimi w zgodzie. Okręg kameczacki zmieniony ma być na obwód pod nazwą Amur, a 300 wiorst od ujść rzeki Amur wzniesione będzie miasto obwodowe z twierdzą. Na Irkuck idą ustawicznie transporta z artylerya fortieczną, lawetami z brązu, bomby, kule, proch, kotwice i maszyny parowe, poczem wywożą te przybory wojenne za Bajkał.“

Gubernator jeneralny wyruszył ku rzece Amur, i zabawi tam aż do października. Z pełnomocnikami chińskimi spodziewają się ukończyć demarkację granicy wschodniej.

Grecya.

(J. M. królestwo odwiedza Pyrej. — Nowy komendant francuski.)

Z Aten donoszą pod dniem 20. lipca, że Jeh Mość królestwo byli 16. b. m. po upływie roku po raz pierwszy w Pyreju, gdzie ich ludność z nadzwyczajną radością witała. — Kontradmiral Jaquinot przybył do Aten objąć komendę w miejsce wiceadmirala Le Barbier de Tinan.

Turcyja.

(Kontyngens turecko-angielski. — Magazyny angielskie. — Rabunki. — Herszt Balabange poległ. — Telegraf nie może się ostać. — Pielgrzymki do Mekki.)

Konstantynopol, 20. lipca. Organizacya angielsko-tureckiego kontyngensu postępuje dość śpiesznie; korpus ten obozuje w okolicy Bujukdere i składa się z samych muzułmanów; wkrótce ma odpłynąć 6000 ludzi do Krymu.

W okolicy Warny urządzają dla armii angielskiej wielkie magazyny zboża i siana.

Z Adryanopola donoszą pod dniem 12. b. m., że sławny herszt bandytów Balabange poległ z dwoma towarzyszami w walce z zandarmerya turecka.

Z telegrafu elektrycznego między Adryanopolem i stolicą turecką skradziono znowu znaczną część drutów.

W okolicy Durazzo uzalają się ciągle jeszcze na częste rabunki i morderstwa.

Z Damasku odeszła 30. z. m. coroczna wielka karawana, pielgrzymująca do Mekki; przyłączyło się do niej do 1000 Persów i Dagestanów, którzy jednak nieudawali się za poddanych rosyjskich.

Azya.

(Indye wschodnie. — Stan administracyi krajowej.)

Poczta morską z Indyi wschodnich z 2. czerwca przynosi doniesienia, co rząd przedsięwzięcie ku podniesieniu administracyi krajowej. Przedewszystkiem pracuje teraz, jakby przeprowadzić w obwodzie całych Indyi sądy rozjemcze w sprawach drobnego handlu, gdzie chodzi o kwoty niżej 10 funt. sztr. Trudność zachodzi w doborze sędziów, do krajowców mało kto ma zaufanie, bo są przedajni, a zaś cudzoziemcom nie każdy dowierza. — Druga rzecz, nad czem rząd pracuje, jest jakby wykorzenie męki i tortury; okazało się bowiem, że przy śledztwach sądowych i fiskalnych często ich i na różne sposoby używano; — zakazać wprawdzie łatwo, i jest zakazano, ale zakaz jeszcze obyczajowi nie zmienia. — Bardzo ślizka jest także sprawa, jakby się dało znieść, albo zniżyć podatek solny. Indye opływają w pokłady i źródła solne, ale hurtownicy w Anglii trzymają handel solą w swym ręku. Ulgi więc udzielone krajowcom Indyi zrodzą niechęć i wściekłość mieszkańca Anglii; pogodzić tu trudno. — Bardzo też trudno, mimo wszelkiej usilności rządu przychodzi zmienić srogi i barbarzyński obrządek religijny „Czarak“ na cześć bożka Siwy czyli Siwena zachowywany. Pątnik wiesz się zębrem na haku spuszczonej z liny, i omiata sobą w koło. Temu obok czujnego nadzoru zaradzić tylko może postęp oświaty. Rząd też przyczynia się do rozniecienia światła wszelkimi sposobami, a między innymi postanowił porty za przewóz książek, dzienników i tym podobnych rzeczy z Anglii do Indyi, tylko 8 pence (24 kr.) od funta. — Co najbardziej utrudnia zaprowadzenie stanowiącej administracyi, to są udzielone państwa w środku Indyi zostające pod protektoratem W. Brytanii. Nieład, bezład, ostatecznie uciemnienie jętrzą i niepokoją mieszkańca, nieustanne spiski i domowe zamieszki przymuszają Anglików utrzymywać na dworach tych królów hołdow-

ników siły zbrojne, ażeby ich niedoleżność ochronić. Królestwo Audh teraz najmocniej cięży, i mowa na serio teraz co z niem począć, ażeby protektorstwu ująć ciężaru.

Afryka.

(Powstanie w Tripolidzie.)

Z okrętu „Simois,“ który przybył z Aleksandryi do Malty, otrzymano w Marsylii wiadomości o rozruchach w rejencyi Tripolis, które niezmiernie rozszerzać się zdają. (Ob. N. 173. G. L.) Dziennik „Portofoglio Maltese“ z 18. lipca donosi, że Bej w obawie, iż niezdoła przytłumić powstania własnymi wojskami, wysłał jednego z oficerów swoich do Malty, by wezwać pomocy Francyi. *Constitutionnel* dodaje do tego, że gubernator Algieru otrzymał podobno takie same wezwanie. Ponieważ porcie zależy na tem, by państwa berberyjskie utrzymać w spokoju, dla pobieranych z tamąd zasilków w pieniądzech i ludziach, przeto nieomieszka ona użyć ze swej strony potrzebnych środków. Od niej zawisło tylko, aby usunąć terazniejszego Beja, albo też utrzymać go na tem stanowisku.

Z teatru wojny.

(Depesza z 25. lipca w uzupełnieniu.)

Francuski minister wojny otrzymał następującą depeszę z Krymu z 25. lipca:

„Po nader silnym ogniu działowym zrobił nieprzyjaciel około północy wycieczkę po lewej stronie małego Redanu, znajdującego się tak blisko naszych okopów, że Rosyanie mogli w jednej chwili dostać się do nich. — Zastąpili im drogę strzelcy piesi z gwardyi cesarskiej i kilka kompanii 10go pułku liniowego, i przyjęli ich tak dzielnie, że musieli cofnąć się jak najspieszniej zostawiając kilku rannych i ośmiu poległych u naszych przekopów. Ciemność nocy dozwoliła im zabrać resztę strat swoich. W przeprawie tej odznaczili się najbardziej podpułkownik Taxis od infanteryi i kapitan Lecucey z korpusu inżynierów. Jenerał Bisson dowodził w przekopach.“

(Barnard mianowany szefem sztabu. — Przygotowania leży zimowych. — Pogłoski o dymisji Simpsona. — Bieżące.)

Dzienniki angielskie zawierają doniesienia z obozu sięgające do 14. lipca. Na dniu 12. lipca został jenerał major Barnard mianowany szefem sztabu jeneralnego, i mówiono, że na miejsce jenerala Simpsona przysła nowego uaczelnego komendanta z Londynu. W takim razie byłoby najstosowniej obrać męża, który widział część oblężenia. Tymczasowo robi komisaryat przygotowania na zimę, zakłada na różnych punktach wybrzeża Małej Azyi magazyny i stawia przy obozie stajnie na 4000 sztuk bydła rogatego. Dnia 13. lipca otworzyli Rosyanie gwałtowny ogień przeciw baterii francuskiej między Mamelonem i wieżą Małakowa, i rozbili ją w kawałki, przyczem Francuzi utracili do 30 ludzi.

(Korespondenci dziennikarscy wydaleny z obozu.)

Z Konstantynopola donoszą z 16. lipca, że na dniu 14. lipca przybyli tam na pokładzie okrętu wojennego korespondenci krymscy dzienników *Constitutionnel*, *Impatriel de Smyrne* i jeszcze jakiegoś dziennika paryskiego, których jenerał Pelissier wydalil z Krymu. W ogóle miał jenerał Pelissier użyć jak najsurowszych środków przeciw wszelakim korespondencyom z obozu, i żaden oficer niema już odwagi pisać.

(Doniesienia z morza bałtyckiego w dziennikach angielskich.)

Doniesienia dzienników angielskich z morza bałtyckiego, sięgające tylko do 17. lipca, każą ciągle jeszcze się domyślać, że admirałowie mają zamiar atakować Reval. Blokada Kronsztadu i u wybrzeża fińskiego odbywa się teraz z taką gorliwością, że w istocie ani jeden statek rybacki niemoże przemknąć się do Kronsztadu. Codziennie łowią kilka takich statków, a biedni ich właściciele niemogą naskarzyć się na nędzę ubogiej i tak zawsze ludności nadbrzeżnej. Dnia 13. lipca miał angielski paropływ „Alice“ przeciwieć znowu do Kronsztadu depesze w sprawie bandery parlamentarnej. Depesze te odebrał jak zwykle paropływ rosyjski w odległości strzału działowego od fortecy, i przy tej sposobności wyznał jeden z oficerów rosyjskich, że jedna z kul wystrzelonych niedawno na próbę z działą urządnego podług zasady komandora Bayda, zaryła się na 6 stóp głęboko w ziemnej baterii rosyjskiej. Zasada Bayda okazuje się więc skuteczną, tylko potrzebaby dla należytego jej zastosowania sprowadzić dłuższe lónty z Anglii. Używane teraz na llocie lónty gorszą tylko 20 sekund; dla znacznej odległości jednak, jaką teraz mogą przebywać kule, potrzeba lóntów, któreby 32 sekund gorzały. U wysp alandzkich zebrala łódź z okrętu „Ajax“ tajstrę pocztową, ale wszystkie pisma urzędowe, adresowane do urzędnika, pisane są cyframi.

W fińskim mieście nadbrzeżnem Christinestadt panowało 13. b. m. wielkie wzburzenie. Francuzka fregata srebrowa „Assas“ — kapitan Davier — i angielski paropływ „Firefly“ — kapitan Otter — przybyły do zatoki tamtejszeji zarzuciły kotwice; spuszczone łodzie parlamentarne, naprzeciw którym wypłynęło z miasta kilka knpców; żądano żywności, która ma być dostawiona na okręta. Francuzka fregata pozostanie tam na stacyi i będzie blokować zatokę.

Lasy na wyspie Nargen padną zapewne ofiarą wojny, gdyż wzbijający się ciągle ponad wyspę dymy świadczą, że Anglicy nieprzestają szerzyć tam pożaru.

